

Вовченко В. П. – студентка 4 курсу, групи ОО
Науковий керівник – к.е.н., Лаврова-Манзенко О. О.
Черкаський національний університет ім. Богдана Хмельницького

СУТНІСТЬ ХАРАКТЕРИСТИКИ НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА

Сучасне середовище, в якому працюють вітчизняні підприємства характеризується надзвичайно важкими умовами не лише через політичну ситуацію в країні, яка спричинила нестабільність власної валюти та зниження купівельної спроможності споживачів, але й одночасну експансію іноземних виробників, які захоплюють все більшу частку національного ринку. Важливою гарантією успіху сьогодні є не тільки максимізація прибутку, але і досягнення стабільності у фінансовій, інвестиційній та господарській діяльності підприємства. Забезпечити виробничі процеси необоротними активами в оптимальній кількості та ефективності управління ними є необхідною умовою стабільності та нормальної роботи.

Аналіз наукових досліджень дає підстави говорити, що сутність категорії «необоротні активи» неможливо однозначно тлумачити. Різноманітність трактувань цього поняття пояснюється тим, що необоротні активи нерідко ототожнюють з такими поняттями, як власність, споруди та обладнання, основні засоби, капітал, що за своєю суттю дещо відрізняються. У зарубіжній практиці поняття «необоротні активи» визначається по-різному. У Швейцарії необоротні активи в активі балансу об'єднані в одну групу – основні засоби, в Німеччині – основний капітал та фінансові активи; в Естонії – основне майно (довгострокові фінансові інвестиції, матеріальне основне і нематеріальне майно [1, с. 296–297].

Пропоную розглянути інтерпретацію визначення поняття «необоротні активи» різних науковців сучасної економіки, наприклад:

1. Діба В. М. – Необоротні активи – сукупність майнових цінностей підприємства, які багаторазово беруть участь у процесі господарської діяльності і які переносять на продукцію свою вартість частинами.

2. Загородній А. Г., Вознюк Г. Л. – Необоротні активи – сукупність майнових цінностей підприємства, які багаторазово беруть участь у процесі його господарської діяльності.

3. Кузнецов В., Михайленко О. – Необоротні активи – нематеріальні ресурси та матеріальні ресурси, що є власністю підприємства і забезпечують його функціонування, термін корисного використання яких становить більше одного року чи операційного циклу.

Як бачимо, визначення, запропоновані науковцями, мають суперечливий характер. Загальновизнане тлумачення змісту категорії “необоротні активи” відсутнє. Це можна пояснити наявністю великої кількості підходів щодо визначення цієї категорії, що свідчать про еволюцію поглядів в економічній теорії. Проте, узагальнюючи твердження дослідників, можна сказати, що нематеріальні активи – це активи, достовірно виражені у своїй вартості, що використовується підприємством тривалий час (більше одного року) і від яких очікується отримати вигоду у майбутньому [2, с. 848].

Отже, на підставі вивчення літературних джерел можемо виокремити основні характерні ознаки необоротних активів підприємства, а саме:

- належність до власності підприємства;
- утримання з метою корисного використання у виробничо-господарській діяльності;
- тривале використання (більше одного року чи одного операційного циклу).

Деякі науковці наголошують на тому, що в процесі корисного тривалого використання у виробничо-господарській діяльності необоротні активи переносять свою вартість на вартість виготовленої продукції. На мою думку, процес нарахування є нерозривним з процесом утримання та використання необоротних активів, тому акцент на перенесенні вартос-

ті є обов'язковим. Окрім того, вважаю за потрібне доповнити перелік об'єктів перенесення вартості – вартість виготовленої продукції – також вартістю товарів та наданих послуг.

В економічній теорії під необоротними активами розуміють вилучені підприємством з господарського обороту власні кошти, які числяться на балансі. У бухгалтерському обліку до необоротних активів належать активи, призначені для використання протягом періоду більше одного року (або операційного циклу, якщо він перевищує один рік). Пропоную трактувати необоротні активи як активи підприємства, які утримуються з метою корисного використання у виробничо-господарській діяльності тривалий термін (більше одного року або одного операційного циклу) і частинами переносять свою вартість на вартість виготовленої продукції, товарів чи наданих послуг.

Отже, вивчення наукових літературних джерел, що вивчають проблематику визначення сутності необоротних активів, дає можливість стверджувати про відсутність єдиного бачення цієї економічної категорії. Така розбіжність прослідковується у міжнародній економічній думці, наукових напрацюваннях вітчизняних учених-економістів та нормативно-правовій базі України. Неоднозначність та суперечливість поглядів ускладнюють подальше вивчення процесу управління необоротними активами підприємства як інструменту досягнення стабільності та забезпечення процвітання національних підприємств у сучасному висококонкурентному ринковому середовищі.

Література:

1. Голов С. Ф. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку / С. Ф. Голов. – К.: ФПБАУ, 2004. – с. 296–297.
2. Мочерний С. В. Економічна енциклопедія / С. В. Мочерний. – К.: Видавничий центр «Академія», 2000. – Т. 1. – С. 848.